

ΜΕΓΑΛΟΙ ΓΟΗΤΕΣ ΚΑΙ ΑΠΑΤΩΝΕΣ

ΜΕΝΤΟΚ, Ο ΡΩΣΣΟΣ ΚΑΖΑΝΟΒΑΣ

‘Ο Άγγλος Μάικελ Μεντόκ στη Μέσχα. Η περιπετειώδης ζωή του εγγένου του Άλιας Μεντόκ. Η ερώσις του κατά την Ναπολεόντειο έκστρατεία. Η...πατριωτική απελευθέρωση Μεντόκ. Δίκα πέντε χρόνια φυλάκι. Η δεύτερη περίοδος. Η επανάστασις των Δεκεμβριστών στη Ρωσία. ‘Ο Μεντόκ στην ‘Οδησό. Ζωή σκανδαλώδη και οπατάλης. Η γρηθεία του στις γυναίκες. Μία μενεαρχία. ‘Ο Ιππότης σκοτώ- νει τον σύζυγον της άρραίας του. ‘Ο Μεντόκ ξέρειστος.

Α’.

Μία σκοτεινή φυσιογνωμία παρουσιάστηκε κατά τον περασμένο αιώνα στα παρακείμενα της Ρωσικής γης: ‘Ο Άλιας Μεντόκ, τυχοδιώκτης, τσαρλατάνος, καζανόβας και μεγάλος κατοικητής των γυναικών. Ένας ρόσος ζωογράφος—θα μπορούσαμε να ποίμε. Η ζωή του, γεμάτη από περιπέτειες και σκάνδαλα, στάθηκε ένα αληθινό μυθιστόρημα.

‘Ο Άλιας Μεντόκ ήταν Άγγλικής καταγωγής. ‘Ο πόλεμος του Μάικολ Μεντόκ είχε έρθει στη Μέσχα στα 1767. Ήταν ήθοιοι- ός, ίδιος στη Μέσχα ένα θέατρο και κατέλαβε σημαντική θέση στην ιστορία του ρωσικού θεάτρου. ‘Όσο για τον πατέρα του, ό- πος ο ίδιος ο Άλιας Μεντόκ αναφέρει σε μία επιστολή του, ήταν ένας «μπερλιάντης» και τίποτε περισσότερο.

Τό μυθιστόρημα της ζωής του Μεντόκ αρχίζει στο τέλος του 1812. Κατά την εποχή εκείνη στα άγρια της Τσαρικής άστυνομίας ήταν σημειωμένα δίπλα στον όνομα του τα παρακάτω στοιχεία: «Γινός του άλλου διουθενίου του θάνατου της Μέσχας, του Άγγλου Γουόδα Μεντόκ. ‘Ο πατέρας του τον έδωσε όπό τό σπίτι του και τον έπαιχτε, για την κακή του διαγωγή. ‘Εργάσθη ός γραφέας της άστυνομίας, έπληθύνε ός υπεξιωματικός σε ένα σύνταγμα της φρουράς. Έξαφανίσθη κατά 1812, άφου απεστέρηθη ένα ποσό δύο χιλιάδων ρουβλιών».

Κάτοχος αυτού του ποσού που είχε κλέψει, ό Άλιας Μεντόκ αρχίζει την περιπετειώδη ζωή του. Την εποχή εκείνη ήταν μόλις είκοσι ενός έτους.

Ήταν ή χρονιά της περιφημής έκστρατείας του μεγάλου Ναπολέοντος στην Ρωσία. Η Ναπολεόντειος στρατιά προωρούσε μέσα από τρομακτικά εμπόδια, στο ρωσικό έδαφος. Τα ρωσικά στρατεύματα υποχωρούσαν όλοένα καιόντας πίσω τους χωριά και δάση και γέφυρες, αφήνοντας μονάχα μία άπερμένη γημνή έκταση. την όποια έσκέπαζε τό παχύ γόνι και δρόσρονο ό παγερός ρωσικός άνεμος. Οι ρώσοι ήταν άπορασιμένοι να καταστρέψουν με κάθε θυσία την περιφημη στρατιά του δαιμονίου κατακτητού.

Μέσα σε μία τέτοια πυρετώδη ατμόσφαιρα ό Άλιας Μεντόκ αρχίζει τό στάδιο του. Γράζει τη στολή του τσαρλατανικού της φρουράς και, έφοδιασμένος με ψεύτικα χαρτιά έπ’ όνοματι ενός άνθρωπιστιστού Σοζοβίν, τραφά για τον Καυκάσο. Στόν κυβερνητή του Καυκάσου και στις άλλες τοπικές άρχες παρουσιάζεται ός «πληρεξούσος και έξουσιοδοτημένος να διενεργήση στρατολογία μισθοφόρων τσερκεζών και άλλων έντοπιών του Καυκάσου». Όλα αυτά περιλαμβάνει να σε ένα πλαστό έγγραφο που έχει μαζί του, υπογεγραμμένο όθεν από τον παντοδύναμο τότε ‘Υπουργό της άστυνομίας Μπαλάουφ και σφραγισμένο κανονικά με τη μεγάλη σφραγίδα της Τσαρικής κυβέρνησης.

‘Ο κυβερνητής τον δέχεται με μεγάλες τιμές. Τόν παρουσιάζει στόν μεγάλου γαιοκτημονας του Καυκάσου με τόν θεμελιωστή αυστάσις και ό ίδιος του δίνει δέκα χιλιάδες ρούβλια από τόν προβόλογομό του Κυβερνήτου του—για την έκκληση της πατριωτικής τ τ άποστολής». Έπρόκειτο να σχηματισθή ένας μισθοφορικός στρατός από έμπεροπολέμους και άνοστατικούς τσερκεζούς, για την έξόνωση του μιστηού Ναπολέοντος. Όλοι οι άλλοι γαιοκτημνες; άνοισαν τα πογγία τους και ό Μεντόκ αρχίζει να συγκεντρώνη χωριστά άφθονο.

Σ’ αυτό όμοσ τό μεταξύ μία καταπληκτική διαταγή φθάνει στόν κυβερνητή του Καυκάσου από την πρωτεύουσα: ‘Η διαταγή έλεγε ότι κάποιος άνθρωπιστιστής με τό όνομα Σοζοβίν, έντελώς έγγνωστος στόν ‘Υπουργό της άστυνομίας, έφερε να συλληφθή ό μισός; και να άποσταλή με ισχυρή συνοδεία στην Πετρούπολη. ‘Ο κυβερνητής έσπευσε, μόλις συνήλθε από την κατάπληξή του, να έκτελέση την ύποχρητική διαταγή. ‘Ο Μεντόκ δηγήγηθη στην Πετρούπολη, και κλεισθήκε έσφοδισ- με προσωπική διαταγή του Τσάρου ‘Αλεξάνδρου Α’ στις φυλακές του Πέτρου και Παύλου, της τρομερώ- τες τσαρικές φυλακές της; εποχής εκείνης.

Δέκα πέντε όλοκληρα χρόνια έμεινε μέσα στη φυλάκι, Σ’ αυτό όμοσ τό μεταξύ σοβαρά πολιτικά γεγονότα είχαν μεσολαρήσει στη Ρωσία. Τσάρος της Ρωσίας ήταν τότε ό Νικόλαος Α’, ένας φοβερά άπολυταρχικός μονάρχης. Έχει καταλάβη τόν Τσάρικό όθρονο άντι του άδελφού του Κωνσταντίνου, ό ό- ποίος ήταν τότε άντιβασιλεύς της Πολωνίας. ‘Η πίο

ζωντανή και προεδρευμένη μεριά τών ρώσων άριστοκρατών, τών διανοουμένων και τών όστων ζητούσε τότε μία φιλελευθέρη πολιτική και την καθιέρωση ενός συνταγματικού καθεστώτος. ‘Ο τυραννικός Νικόλαος Α’ προσήλκυσε άμέσως τό μίσος όλων αυτών και στις 14 Δεκεμβρίου 1825 έέσπασε ή μεγάλη και περίφημη επανάστασις τών λεγομένων Δεκεμβριστών. Οι έπαναστάται έπεχείρησαν να καταλάβουν τα χειμερινά άνάκτορα του Τσάρου, άπέχοντα όμως ή έπαναστάσις ενήγρησε μέσα στο αίμα και ή φυλακή δέγμε- ναν από συνοματίας.

Φαίνεται ότι ό Μεντόκ, μέσα από τη φυλάκι του, έπαιξε τότε έναν πολύ άισχρο ρόλο. Έχει κατορθώσει να άποκτήση την έμπιστοσύνη μεγάλων φυλακισμένων Δεκεμβριστών και κατέδιδε τα μυστικά τους στόν τότε διοικητή της χορφυλακής. Έτσι άπέκτησε την εύνοιά του, έβγχε από τη φυλάκι και άπεστάλη στη Βιάτκα, όπου παρέμεινε υπό άστυνομική έπιτήρηση. Άπ’ έδώ αρχίζει τό δεύτερο στάδιο της περιπετειώδους ζωής αυτού του διαρρήτου τυχοδιώκτου.

Έχει μνη στη φυλάκι σε ήλικία είκοσι ενός έτους και έβγαινε τότε όμοιος άνδρος παιδί. Ήταν ανευματώδης άνδρας, όμοιος άνδρας, μολύσος λαμπρά γαλλικά και έγγλέζικα, είχε ευγενικούς τρόπους και έξασκούσε φοβερή και καταπληκτική γρηθεία έπάνω στις γυναίκες.

‘Είχε όλες τις ικανότητες για να ζήσω μέσα στη λάμψη τών άρραίων χρωμάτων και του γυν- σου...» έγραφε άργότερα σε ένα από τα λίγα του γράμματα που περιεσώθησαν.

Αυτές όμοις ή «ικανότητες» του δέν τόν αφή- νουν ήσυχο στην Βιάτκα. Άποσφύγει λοιπόν την άστυνομική έπιτήρηση, και έφοδιασμένος με πολύ λίγα χρήματα, τα όποια είχε βρή πού; ξέρει πως, αρχίζει τις περιπέτειες του. Επί ένα χρόνο μένει «ίνοντιος» στην ‘Οδησό.

Έφοδιασμένος με ψεύτικα πιστοποιητικά ταυ- τότητας και πάμ ζει εκεί, όπως ό ίδιος γράφει, «σάν θεός!... Κατορθώνει και μπαίνει μέσα στόν καλύτερος άριστοκρατικός κύκλος. Συνα- πτει υψηλές σχέσεις, ή ή μία μεγαλοπρεπή και σπάταλη ζωή, διακρίνεται στις κοσμικές συγκε- τρώσεις. ‘Η κυρία της άριστοκρατίας είχε έε- τρωλεμένες μαζί του μέσα σε ένα χρόνο άλλες επάνω από είκοσι έφομένες. Μία νεαρά άριστοκράτης, γρητευμένη από τη σατανική του όμορφά, άρνηε έδιδεικτικά σε μία κοσμική συγκεντρώση τό μπράσο του σκύβου της, για να χρομαστή στο δικό του, άδιαφορώντας έντελως για τό σκάνδαλο.

Την έπομένη, σε ένα μαζό δόσος έξω από την ‘Οδησό, δύο άνδρωποι μονομαχούν. Έινε ό Μεντόκ και ό προσβεβλητός σύ- ζυγος, ό όμοιος κόρης; Σμίλγας. Στην κρίσημ στιγμή της μονομα- χίας μία όμοισιότη γυναίκα πέφτει λυσιακή άνάμεσα τους, βγά- ζοντας μία διαπερατική κραυγή. Έινε ή νεαρά κόρησος Σμίλγας! Την αναγνωρίζουν και καταβάζουν τό πιστόλι τους. ‘Ο κόρης; στέκει σβύνος, ένώ ή κόρησος αριχεται κλαίοντας στην άγκαλιά του γόητος Μεντόκ. ‘Όταν ό κόρης; συνέχεται, όμοι γά ν’ άπο- σπάση τη γυναίκα του από την άγκαλιά του φίλου της.

—Πιστό το κραυγάζει εκείνος. Άν κάνης; ένα βημα άόμοι, σε σκοτώσω σε σπάλο. ‘Η κυρία βίσιεται αυτή τη στιγμή κάτω από την προστασία μου!

Μά ό ρώσος άριστοκράτης δέν άκούει τίποτε, δίν βλέπει κίν ήν από τό πιστόλι του Μεντόκ στρέφεται ενάντιον του. Έινε τυφλω- μένος από τη ήλιετα, την όρηγ ή την προσβολή που τού γίνεται. ‘Όμοι άλλη μία φορά. Μία σφαίρα όμοις τόν βιάζει κατάστημα και σαρράζεται χάμου νεφρός, προτού οι μισοί της που παρηγο- σκηνται στη μονομαχία προφθάσουν να συγκεντρώσουν και τό φο- νηά τό όθμα.

‘Η ‘Οδησόσ; βουίζει από τό σκάνδαλο. Οι άριστοκρατικοί κύ- κλοι άποθεώνουν κυριολεκτικώς τόν Ιπποτικό τυχοδιώκτη, γιατί βίσιονταν «καθός ποίησε» τη στάσι που κράτησε. ‘Ο ρώσος Καζανόβας φθάνει έτσι στόν κοροφώνη της δόξας του. Μά ή κατάπτοις δέν άργεί ναόνη. ‘Η δικαιούση που είναι πολύ περιέργη έδρανα, ψάχνει και σε λίγες μέρες ή άριστοκρατία της ‘Οδησός; μανθάνει με κατάπτοις ότι ό «παπότης», ό γόης, ό κοσμικός άριστοκράτης είχε ένα; γνωστό τυχοδιώ- κτη που φέρει τό όνομα Άλιας Μεντόκ!

‘Ο Μεντόκ έξορίζεται στην ‘Ικρούστοκη. Έκει ό- μως τόν περιμένουν καινούργιες καταπληκτικές πε- ριπέτειες, τις όποίες θα διηγηθούμε στο άλλο μας φύλλο.

